

edycja
KLASICI
POEZIJE I DRAME
knjiga 5

LAO CE

**KNJIGA
TAO TE**

preveo i priredio
Flavio Rigonat

L O M

BEOGRAD / MMXIX

Naslovi izvornika *

Lao Tseu

Tao Te King

Le Livre de la voie et de la vertu
traduction par Stanislas Julien, 1842

Lao Tzu

Tao Te Ching

translated by Arthur Wailey, 1934

Lao Tzu

Tao Te Ching

A Book about the Way & the Power of the Way
translated by Ursula Le Guin, 1997

* Prevodilac je koristio sva tri prevoda sa kineskog.

knjiga Puta i Vrline

I

Tao¹ o kome se može govoriti
nije večni Tao.
Ime koje se može izreći
nije večno ime.

Bezimeno je izvor Neba i Zemlje.
Imenovano je majka hiljadama pojava.

Kad si oslobođen želje, vidiš tajnu života.
Kad si rob želje, vidiš samo pojave².

Tajna i pojave istog su porekla,
ali razlikuju se po imenu.
Ovo poreklo je najveća tajna.
Tajna u tajni.
Kapija svih tajni.

¹ Reč Tao najčešće se prevodi kao Put, ali, kao što se vidi iz teksta, ova „suština ili poredak sveta“ rečima se ne može opisati.

² Kad se čovek previše bavi spoljnim svetom a zanemaruje unutrašnji, to nikad ne donosi dobro.

II

Kad svako pod nebom vidi lepo kao lepo,
rađa se saznanje o ružnom.

Kad svako vidi dobro kao dobro,
rađa se saznanje o zlu.

Jer biće i nebiće rastu jedno iz drugog.

Teško i lako međusobno se dopunjuju.

Dugo i kratko uzajamno se oblikuju.

Visoko i nisko određuju jedno drugo.

Zvuk i ton stvaraju saglasje.

Napred i nazad prate jedno drugo.

Zato sveti čovek postupa bez delanja,
podučava bez reči.

Deset hiljada pojava prolazi, on ih ne ometa.
Ništa ne prisvaja, ništa ne očekuje.
Kad postigne uspeh, ne traži priznanje.
Zato on zauvek traje.

III

Kad ne veličaš ljude od vrednosti
sprečavaš zavist i prepirku.

Kad ne ceniš stvari od vrednosti
sprečavaš svet da krade.

Kad ne gledaš poželjne stvari
sprečavaš nemir srca³.

Sveti čovek vlada tako što prazni um ljudi
a puni njihovo srce;

slabi njihove želje

a jača njihovu snagu.

Pomaže im da izgube sve što znaju
i sve što žele.

Kad su ljudi bez znanja i želja,
oni koji misle da znaju
neće pokušati da se mešaju.

Kad sprovodiš nedelanje,
sve dođe na svoje mesto.

³ Srce je simbol osnovne prirode čoveka, koja je smirena i gubi svoje prvobitno stanje kad je povuku želje.

IV

Tao je prazna posuda:
puni se, ali nikad se ne da napuniti.
Izvor bez dna svega što postoji.

Sva hrapavost uglačana,
svi čvorovi odrešeni,
sva svetlost usklađena,
sav prah staložen.

Tao je duboki bunar koji nikad ne presuši.
Da li je i on nečije dete? Ne znamo.
On je praotac bogova.

V

Nebo i Zemlja su nepristrasni.
Za njih su hiljade pojava samo psi od slame⁴.
I sveti čovek je nepristrasan.
Za njega su hiljade ljudi samo psi od slame.

Prostor između Neba i Zemlje je kao meh,
iznutra je prazan, ali neiscrpno daje.
Što se više koristi, više i daje.
Što više o njemu govoriš, manje ga shvataš.

Zato se sveti čovek drži onog što je u srcu⁵.

⁴ Prinose se na žrtvu i spaljuju kao oblik bez sadržaja.

⁵ Vidi napomenu na str. 11.

VI

Duh doline⁶ nikad ne umire.
On se naziva velika Majka⁷.
Njegova je kapija izvor Neba i Zemlje.

On je neprestano u nama.
Koristi ga kako ti drago,
nikada se neće istrošiti.

⁶ Simbol praznine. ⁷ Princip jina (mirovanje, popuštanje).

VII

Nebo je večno, Zemlja zauvek traje.
Zašto Nebo i Zemlja beskrajno traju?
Ne žive za sebe, zato su večni.

Sveti čovek ostaje pozadi, ali uvek je napred.
Odvojen od svega, jedno je sa svime.
Zaboravlja sebe, i zato je potpuno ostvaren.

VIII

Najviše dobro je kao voda.
Voda je, bez ikakvog truda,
blagoslov hiljadama bića.
Ona teče po niskim mestima koja ljudi ne cene
i zato je tako nalik na Tao.

Sveti čovek boravi blizu tla.
Njegov je um spokojan kao duboka voda.
Srce mu je, kao voda, nežno i darežljivo.
Reči su mu iskrene kao neprekidan vodeni tok.
Kad vlada jednostavan je, bez želja,
u radu sposoban, u svom delovanju tačan.
Ne takmiči se i zato je besprekoran.

IX

Kad prepuniš činiju
lako će se prečiti.
Kad suviše oštiriš sečivo
brzo će se okrnjiti.
Kad napuniš kuću zlatom
nećeš je sačuvati.
Kad tražiš bogatstvo i slavu
na putu si sopstvene propasti.

Povuci se kad je posao obavljen.
Takav je nebeski Put.

X

Možeš li da sačuvaš nemirnu dušu od lutanja,
svu je posvetiš Jednom i nikad ga ne napustiš?

Možeš li da dostigneš nežnu harmoniju
s nevinošću novorođenog deteta?

Možeš li da pročistiš unutrašnju viziju Tajne
dok ne vidiš samo svetlost?

Možeš li da voliš ljude i upravljaš zemljom
ostajući po strani?

Možeš li da otvaraš i zatvaraš kapije Neba
s mirom majke koja se odmara?

Možeš li da sagledaš svaki kutak sveta
bez ikakvog napora, kao da ništa ne znaš?

Radati i hraniti bez prisvajanja,
delati bez očkivanja,
vladati bez potčinjavanja sebi,
to je najdublja Vrlina.